

Spis treści:

1	WPROWADZENIE DO LINUXA	13
1.1	ZAGADNIENIA	13
1.2	SYSTEM OPERACYJNY LINUX.....	13
1.3	DYSTRYBUCJE SYSTEMU LINUX.....	14
1.3.1	<i>Jak wybrać odpowiednią dystrybucję.....</i>	<i>15</i>
1.4	ZALETY I WADY SYSTEMU LINUX	16
1.4.1	<i>Zalety .....</i>	<i>16</i>
1.4.2	<i>Wady .....</i>	<i>17</i>
1.5	WYMAGANIA SPRZĘTOWE DLA SYSTEMU OPERACYJNEGO LINUX	17
1.6	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	18
2	INSTALACJA SYSTEMU LINUX	21
2.1	ZAGADNIENIA.....	21
2.2	INSTALACJA DWÓCH SYSTEMÓW OPERACYJNYCH NA JEDNYM KOMPUTERZE.....	21
2.3	INSTALACJA SYSTEMU LINUX	21
2.4	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	28
3	PODSTAWY INTERFEJSU GRAFICZNEGO	31
3.1	ZAGADNIENIA.....	31
3.2	INTERFEJS TEKSTOWY I GRAFICZNY	31
3.2.1	<i>Środowiska graficzne.....</i>	<i>33</i>
3.3	OMÓWIENIE INTERFEJSU GRAFICZNEGO KUBUNTU	35
3.4	PODSTAWOWE PROGRAMY NA KUBUNTU	37
3.5	INSTALACJA NOWYCH PROGRAMÓW.....	38
3.6	AKTUALIZACJE	40
3.7	POMOC.....	41
3.8	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	43
4	USTAWIENIA I KONTA UŻYTKOWNIKÓW	47
4.1	ZAGADNIENIA	47
4.2	USTAWIENIA	47
4.3	KONFIGURACJA ELEMENTÓW GRAFICZNYCH SYSTEMU	48
4.4	USTAWIENIA PRZESTRZENI PRACY	49
4.5	DOPASOWYWANIE	51
4.6	SIEĆ.....	52

Spis treści

4.7	ADMINISTRACJA SYSTEMU	53
4.8	SPRZĘT	53
4.9	KONTA UŻYTKOWNIKÓW	55
4.9.1	<i>Siła hasła</i>	56
4.10	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!	58
5	DYSKI I PARTYCJE	61
5.1	ZAGADNIENIA	61
5.2	PAMIĘĆ MASOWA KOMPUTERA	61
5.3	OZNACZENIA DYSKÓW W SYSTEMIE LINUX	63
5.3.1	<i>ATA / IDE</i>	64
5.3.2	<i>SCSI, SAS oraz SATA</i>	64
5.4	PARTYCJE	66
5.4.1	<i>Zarządzanie partycjami</i>	67
5.5	STANDARDOWE KATALOGI SYSTEMU LINUX	68
5.6	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!	69
6	PODSTAWY INTERFEJSU TEKSTOWEGO	73
6.1	ZAGADNIENIA	73
6.2	ŚRODOWISKO TEKSTOWE W SYSTEMIE LINUX	73
6.3	UZYSKIWANIE POMOCY W ŚRODOWISKU TEKSTOWYM	75
6.3.1	<i>Kończenie rozpoczętych komend</i>	76
6.3.2	<i>Szukanie komend dotyczących żądanej akcji</i>	76
6.3.3	<i>Szybka pomoc dotycząca funkcji i składni polecenia</i>	77
6.3.4	<i>Instrukcja dotycząca polecenia - man</i>	78
6.3.5	<i>Instrukcja dotycząca polecenia - info</i>	80
6.4	PRZYWOŁYWANIE POPRZEDNICH POLECEŃ	82
6.5	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!	83
7	ZARZĄDZANIE PLIKAMI	87
7.1	ZAGADNIENIA	87
7.2	WSTĘP	87
7.3	NAWIGACJA PO SYSTEMIE PLIKÓW	87
7.4	SPRAWDZANIE TYPU PLIKU	88
7.5	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!	90
7.6	STRUKTURA DRZEWIASTA KATALOGÓW - ŚCIEŻKI	90
7.6.1	<i>Wyświetlanie plików i katalogów</i>	92
7.6.2	<i>Wyświetlanie tylko wybranych plików lub katalogów</i>	93
7.6.3	<i>Przechodzenie między katalogami</i>	94

7.7	TWORZENIE KATALOGÓW.....	97
7.8	USUWANIE PUSTYCH KATALOGÓW.....	100
7.9	TWORZENIE NOWYCH PLIKÓW	100
7.10	USUWANIE PLIKÓW	103
7.11	KOPIOWANIE PLIKÓW.....	106
7.12	PRZENOSZENIE PLIKÓW I KATALOGÓW	109
7.13	ZARZĄDZANIE PLIKAMI Z PROGRAMEM MIDNIGHT COMMANDER.....	114
7.13.1	<i>Midnight Commander Menu.....</i>	116
7.13.2	<i>Midnight Commander Nawigacja .....</i>	117
7.13.3	<i>Midnight Commander Podstawowe Operacje na Plikach.....</i>	118
7.13.4	<i>Midnight Commander Przeglądanie Plików .....</i>	118
7.13.5	<i>Midnight Commander Archiwa .....</i>	119
7.13.6	<i>Midnight Commander Uruchamianie Skryptów.....</i>	120
7.13.7	<i>Midnight Commander Komendy .....</i>	120
7.13.8	<i>Midnight Commander Pomoc .....</i>	121
7.14	DOWIĄZANIA DO PLIKÓW.....	122
7.14.1	<i>Dowiązanie twarde .....</i>	123
7.14.2	<i>Dowiązanie symboliczne (miękkie).....</i>	125
8	ZARZĄDZANIE UŻYTKOWNIKAMI I GRUPAMI.....	131
8.1	ZAGADNIENIA.....	131
8.2	UŻYTKOWNICY I GRUPY.....	131
8.3	ZALOGOWANI UŻYTKOWNICY.....	132
8.4	PRZEŁĄCZANIE UŻYTKOWNIKÓW.....	133
8.5	GRUPY	136
8.5.1	<i>Tworzenie grup.....</i>	136
8.5.2	<i>Modyfikacja grup .....</i>	137
8.5.3	<i>Usuwanie grup .....</i>	138
8.6	KONTA UŻYTKOWNIKÓW.....	139
8.6.1	<i>Tworzenie kont użytkowników .....</i>	139
8.6.2	<i>Zmiana hasła użytkownika.....</i>	141
8.6.3	<i>Modyfikacja kont użytkowników.....</i>	142
8.6.4	<i>Usuwanie kont użytkowników.....</i>	144
8.7	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	145
9	PRAWA DOSTĘPU DO PLIKÓW.....	149
9.1	ZAGADNIENIA.....	149
9.2	PRAWA DOSTĘPU	149
9.3	WŁAŚCICIEL PLIKU	149

Spis treści

9.4	ZEZWOLENIA DOSTĘPU	154
9.4.1	<i>Informacje o zezwoleniach dostępu .....</i>	<i>155</i>
9.4.2	<i>Binarny system zapisu zezwoleń dostępu.....</i>	<i>155</i>
9.4.3	<i>Konwersja liczb z zapisu binarnego na dziesiętny .....</i>	<i>156</i>
9.4.4	<i>Zmiana zezwoleń dostępu .....</i>	<i>157</i>
9.4.5	<i>Zapis nazwy pliku .....</i>	<i>163</i>
9.5	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	165
10	STRUMIENIE I POTOKI	169
10.1	ZAGADNIENIA	169
10.2	STRUMIENIE	169
10.3	PRZEKIEROWANIE STRUMIENI DANYCH.....	170
10.3.1	<i>Przekierowanie standardowego wyjścia .....</i>	<i>171</i>
10.3.2	<i>Przekierowanie standardowego wyjścia błędów .....</i>	<i>173</i>
10.3.3	<i>Przekierowanie standardowego wejścia .....</i>	<i>174</i>
10.4	POTOKI	176
10.5	ROZGAŁĘZIENIE STRUMIENIA.....	178
10.6	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	179
11	ARCHIWIZACJA I KOMPRESJA PLIKÓW	183
11.1	ZAGADNIENIA	183
11.2	ARCHIWA	183
11.3	KOMPRESJA DANYCH.....	184
11.4	ARCHIWA NIESKOMPRESOWANE W SYSTEMIE LINUX.....	184
11.4.1	<i>Tworzenie archiwum nieskompresowanego .....</i>	<i>186</i>
11.4.2	<i>Rozpakowywanie archiwów nieskompresowanych .....</i>	<i>186</i>
11.4.3	<i>Dodawanie plików do istniejącego archiwum nieskompresowanego... 187</i>	
11.5	KOMPRESJA DANYCH W SYSTEMIE LINUX.....	188
11.5.1	<i>Tworzenie archiwum skompresowanego - gzip .....</i>	<i>189</i>
11.5.2	<i>Tworzenie archiwum skompresowanego – tar .....</i>	<i>191</i>
11.5.3	<i>Rozpakowywanie archiwum skompresowanego – gzip .....</i>	<i>193</i>
11.5.4	<i>Rozpakowywanie archiwum skompresowanego – tar .....</i>	<i>194</i>
11.6	ARCHIWIZACJA I KOMPRESJA DANYCH – INNE PROGRAMY	195
11.6.1	<i>7zip – tryb graficzny .....</i>	<i>197</i>
11.6.2	<i>7zip – tryb tekstowy .....</i>	<i>200</i>
11.7	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	203
12	ZARZĄDZANIE PROCESAMI.....	207
12.1	ZAGADNIENIA.....	207

12.2	PROCESY W SYSTEMIE LINUX.....	207
12.2.1	<i>Drzewo procesów</i>	208
12.3	UZYSKIWANIE INFORMACJI O PROCESACH	208
12.4	PODGLĄD DRZEWA PROCESÓW	212
12.5	MONITOROWANIE PROCESÓW W CZASIE RZECZYWISTYM.....	213
12.5.1	<i>TOP</i>	214
12.5.2	<i>HTOP</i>	217
12.6	ZABIJANIE PROCESÓW	218
12.7	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	220
13	ZARZĄDZANIE PAKIETAMI	223
13.1	ZAGADNIENIA	223
13.2	PAKIETY.....	223
13.3	PODGLĄD ZAINSTALOWANYCH PAKIETÓW.....	225
13.3.1	<i>Podgląd zainstalowanych pakietów - apt</i>	225
13.3.2	<i>Podgląd zainstalowanych pakietów - snap</i>	226
13.4	INSTALACJA NOWYCH PAKIETÓW	227
13.4.1	<i>Instalacja nowych pakietów - apt</i>	227
13.4.2	<i>Instalowanie nowych pakietów - snap</i>	229
13.5	AKTUALIZACJA PAKIETÓW	230
13.5.1	<i>Aktualizacja pakietów - apt</i>	231
13.5.2	<i>Aktualizacja dystrybucji</i>	233
13.5.3	<i>Aktualizacja pakietów - snap</i>	235
13.6	DEZINSTALACJA PAKIETÓW	236
13.6.1	<i>Dezinstalacja pakietów - apt</i>	236
13.6.2	<i>Dezinstalacja niepotrzebnych pakietów - apt</i>	237
13.6.3	<i>Dezinstalacja pakietów - snap</i>	238
13.7	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	239
14	PRACA W SIECI	243
14.1	ZAGADNIENIA	243
14.2	SIECI KOMPUTEROWE.....	243
14.3	ADRESACJA W SIECI.....	244
14.3.1	<i>Adres MAC</i>	245
14.3.2	<i>Adres IP</i>	246
14.4	UZYSKIWANIE INFORMACJI O ADRESACJI HOSTA Z SYSTEMEM LINUX.....	249
14.5	ZMIANA ADRESACJI HOSTA	252
14.5.1	<i>Zmiana adresu IP – ifconfig</i>	252
14.5.2	<i>Zmiana adresu IP – ip</i>	254

Spis treści

14.6	SPRAWDZANIE KOMUNIKACJI W SIECI	258
14.7	ŚLEDZENIE TRASY PAKIETÓW W SIECI	261
14.8	STATYSTYKI SIECI	265
14.8.1	<i>Informacje o wszystkich aktywnych połączeniach sieciowych .....</i>	<i>265</i>
14.8.2	<i>Protokoły TCP i UDP .....</i>	<i>267</i>
14.8.3	<i>Informacje o połączeniach z wykorzystaniem konkretnego protokołu .</i>	<i>267</i>
14.8.4	<i>Statystyki z podziałem na protokoły.....</i>	<i>269</i>
14.8.5	<i>Tablica routingu .....</i>	<i>270</i>
14.9	DNS.....	271
14.10	ARP	274
14.11	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!	276
15	EDYCJA TEKSTU	279
15.1	ZAGADNIENIA	279
15.2	EDYCJA TEKSTU	279
15.3	EDYCJA TEKSTU W ŚRODOWISKU GRAFICZNYM.....	279
15.3.1	<i>Kate .....</i>	<i>280</i>
15.4	LIBREOFFICE	282
15.5	EDYCJA TEKSTU W ŚRODOWISKU TEKSTOWYM	286
15.5.1	<i>Nano .....</i>	<i>286</i>
15.5.2	<i>Przekierowanie wyjścia echo.....</i>	<i>288</i>
15.6	ODCZYTYWANIE PLIKÓW TEKSTOWYCH	290
15.7	PORÓWNYWANIE PLIKÓW TEKSTOWYCH	292
15.8	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	297
16	SKRYPTY	301
16.1	ZAGADNIENIA	301
16.2	SKRYPT.....	301
16.3	TWORZENIE SKRYPTU	301
16.4	ZMIENNE	306
16.4.1	<i>Definiowanie zmiennej i tworzenie odwołań do niej.....</i>	<i>306</i>
16.4.2	<i>Typy zmiennych .....</i>	<i>308</i>
16.4.3	<i>Wpływ apostrofów i cudzysłowów na interpretację zmiennej.....</i>	<i>310</i>
16.4.4	<i>Wczytywanie zmiennych od użytkownika .....</i>	<i>312</i>
16.5	PARAMETRY	314
16.6	OPERACJE ARYTMETYCZNE	315
16.6.1	<i>Operacje arytmetyczne w skrypcie – podstawianie poleceń .....</i>	<i>317</i>
16.7	INSTRUKCJA WYBORU CASE.....	319
16.7.1	<i>Znaki globalne .....</i>	<i>322</i>

16.8	INSTRUKCJA WARUNKOWA IF	324
16.8.1	<i>Warunki odnoszące się do plików</i>	325
16.8.2	<i>Warunki odnoszące się do wyrażeń liczbowych</i>	326
16.8.3	<i>Warunki odnoszące się do wyrażeń tekstowych</i>	327
16.8.4	<i>Rozbudowana instrukcja warunkowa – else</i>	328
16.8.5	<i>Rozbudowana instrukcja warunkowa – elif</i>	329
16.8.6	<i>Sprawdzanie wielu warunków</i>	331
16.8.7	<i>Zagnieżdżanie instrukcji warunkowych</i>	333
16.9	PĘTLE	335
16.9.1	<i>Pętla for</i>	335
16.9.2	<i>Pętla while</i>	340
16.9.3	<i>Pętla until</i>	343
16.10	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!	345
17	BEZPIECZEŃSTWO DANYCH	349
17.1	ZAGADNIENIA	349
17.2	BEZPIECZEŃSTWO DANYCH	349
17.3	ZAPOBIEGANIE UTRACIE DANYCH	350
17.3.1	<i>Wirusy</i>	350
17.3.2	<i>Awarie dysków i błędy użytkowników</i>	352
17.4	KOPIA ZAPASOWA	353
17.4.1	<i>Déjà Dup</i>	354
17.4.2	<i>Tworzenie kopii zapasowej</i>	358
17.4.3	<i>Odzyskiwanie danych z kopii bezpieczeństwa</i>	360
17.5	SPRAWDŹ CZY UMIESZ!.....	366
18	PRZYKŁADOWE ZADANIA EGZAMINACYJNE	369
18.1	ZADANIA TEORETYCZNE	369
18.2	ZADANIE PRAKTYCZNE	406
19	POLECENIA SYSTEMU LINUX.....	419
20	ŹRÓDŁA	429